

TIEDEMAAILMA

Historian tutkimus

Suomen historian uuden ajan alun tutkijoiden tapaaminen Jyväskylässä

■ Empiria on edelleen kunnia, mutta teoriakin nostaa päätään Ruotsin ajan tutkimuksessa. Tämä kävi ilmi Jyväskylän yliopistossa 4.–5. helmikuuta 2000 järjestetyssä tutkijatapaamisessa *Suomi Ruotsin valtakunnan yhteydessä uuden ajan alussa (n. 1520–1809)*, jonka tarkoituksena oli sekä kerätä yhteen Suomen historian uuden ajan alun tutkijoita että kartoittaa tutkimustilannetta eri puolilla Suomea. Osanottajia oli kahden päivän aikana yhteensä 48 lähes kaikista Suomen yliopistoista. Osallistujat oli jaettu pienryhmiin, joissa lähinnä jatkotutkintoon valmistelevat tutkijat pitivät yhteensä 20 suullista ja/tai kirjallista esitelmää. Alustajista seitsemän oli Jyväskylän yliopistosta, kuusi Helsingin yliopistosta, kolme Åbo Akademista sekä Joensuun, Tampereen, Turun ja Uumajan yliopistoista kustakin yksi. Esi-

tyksiä kommentoimassa olivat asiantuntijoina dos. *Petri Karonen* (Jyväskylän yliopisto), dos. *Kimmo Katajala* (Joensuun yliopisto), filtri *György Nováky* (Upsalan yliopisto), prof. *Ilkka Nummela* (Jyväskylän yliopisto), prof. *Toivo Nygård* (Jyväskylän yliopisto), dos. *Panu Pulma* (Helsingin yliopisto), dos. *Kustaa H. J. Vilku* (Jyväskylän yliopisto) ja prof. *Nils Erik Villstrand* (Åbo Akademi).

Kaikissa ryhmissä keskustelu oli vilkasta, toisinaan jopa kiivasta. Keskustelut olivat tavallisesti korkeatasoisia ja tieteellisesti kiintoisia. Esitelmät puolestaan olivat tasoltaan hie-man vaihtelevia, mikä kuuluu aina tämänkaltaisten tilaisuuksien luonteeseen. Hankkeiden monipuolisuus yllätti ainakin järjestäjät, sillä esitelmien sijoittamisessa sessioihin ja asiantuntijoiden löytämisessä kaikille esityksille oli jonkin verran vaikeuksia.

Tutkimustilanteen kartoittaminen onnistui melko hyvin. Vaikka luokittelut ja kategorisoinnit ovatkin vaikeita ja jopa harhaanjohtavia, niin karkeasti yleistäen voi todeta, että muun muassa mentaliteettien historiaa ja vallan eri muotoja tarkastelevia töitä on vireillä runsaasti. Samoin on laita ta-

loushistoriallisten töiden kanssa. Luetun ja kuullun perusteella vaikuttaa siltä, että teoreettiseen pohdiskeluun tarvittaisiin vielä lisäpanostuksia, vaikka monissa töissä tätäkin puolta painotettiin. Sitä vastoin empiria on Suomessa hallittu jo pitkään, mitä ei ole syytä unohtaa jatkossakaan.

Tutkimusteemojen ajallinen kattavuus ei ehkä tällä hetkellä ole paras mahdollinen. Perinteisiä poliittisen historian periodisointeja hyväksikäyttäen voi todeta, että suurvalta-ajan ja säätyjen ajan historiaa tutkitaan nyt laajalla rintamalla. 1600-luvun tutkimus on ollut voimissaan jo melko pitkään, ja 1700-luvun tutkimuksen ”elpyminen” on ilahduttavaa. Sen sijaan vanhempi Vaasa-kausi (1500-luku) houkuttelee edelleen suhteellisen niukasti tutkijoita. Toivottavasti tilanne muuttuu piakkoin, sillä tämä uuden ajan ensimmäinen ajanjakso on erittäin tärkeä Suomen historiassa.

Tilaisuuden kestäessä ja loppukeskustelussa kävi ilmi, että tällaisilla kokoontumisilla olisi kysyntää myös tulevaisuudessa. Tällöin esille nousivat muun muassa tiukemmin teemoihin rajattujen seminaarien järjestäminen ja entistä voimakkaampi suuntautuminen

yhteistyöhön ruotsalaisten tutkijoiden kanssa. Kummatkin esitykset ovat toteuttamiskelpoisia, varsinkin kun tutkimustilanteesta on nyt saatu yleiskuva. Tilaisuuden järjestämistä rahoittivat Suomen Akatemia ja Svenska Litteratursällskapet i Finland.

Petri Karonen

Jyväskylän Historiallinen Yhdistys 1999

■ Jyväskylän Historiallisen Yhdistyksen johtokuntaan kuuluivat vuonna 1999 fil. maist. *Jari Eilola* (puheenjohtaja), fil. maist. *Olli Matikainen* (sihteeri), fil. maist. *Marita Jokinen* (rahastonhoitaja), dos. *Heikki Roiko-Jokela*, fil. maist. *Piia Vuorela* sekä varajäsenet prof. *Ilkka Nummela* ja prof. *Heikki Rantatupa*. Vuoden lopussa yhdistykseen kuului 147 jäsentä.

Jyväskylän Historiallinen Yhdistys edistää historiallisen tiedon levittämistä kaupunkilaisten keskuuteen. Yhdistys järjestää korkeatasoisia luentovierailuja yhteistyössä yliopiston laitosten kanssa. Se julkaisee yhdessä Kopijyvä Kustannus Oy:n kanssa Jyväskylän Historiallinen Arkisto -julkaisusarjaa. Keväällä 1999 ilmestyi ulkonäöltään ja painoasultaan uudistunut Jyväskylän Historiallinen Arkisto -sarjan neljäs osa "Vanhuus, vaivaiset ja erilaiset".

Jyväskylän Historiallisen Yhdistyksen vuoden 1999 toi-

minta koostui perinteiseen tapaan kahdesta yleisöluentosarjasta. Kevään suppeammassa sarjassa luennoivat rovasti fil. maist. *Tapio Vähäkangas* (yhteistilaisuus Keski-Suomen Su- kututkimusyhdistyksen kanssa), fil. maist. *Tapio Salminen*, fil. lis. *Leena Valkeapää* sekä fil. lis. *Tiina Kinnunen*. Luentosarja keräsi noin 40 kuulijaa kertaa kohden. Syksyn luentosarjassa "Alamaisia ja kansalaisia. — Luentoja vaikuttamisesta ja vaikuttajista" esiintyivät dos. *Kimmo Katajala*, prof. *Toivo Nygård*, fil. maist. *Jukka Nyysönen*, dos. *Irma Sulku-* *nen* sekä prof. *Jukka Kekko-* *nen*.

Pohjois-Karjalan Historiallinen Yhdistys 1999

■ Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistyksen hallitukseen ovat vuoden 1999 aikana kuuluneet puheenjohtajana *Osmo Kiiskinen*, varapuheenjohtajana *Jarno Linnolahti*, sihteerinä *Jaana Pohjonen*, taloudenhoitajana *Jukka Partanen* sekä muina jäseninä *Eija Läbteemäki*, *Päivi Parkkonen* ja *Pasi Tuunainen*. Jäseniä yhdistyksessä oli kaikkiaan 200.

Yhdistys järjesti keväällä 1999 luentosarjan Vanhasta Valamosta. Luennoitsijat ja aiheet olivat seuraavat: 15.4. prof. *Jukka Korpela* Venäjän luostarilaitos keskiajalla, 22.4. prof. *Heikki Kirkinen* Valamon luostarin perustaminen,

29.4.maisteri *Sanna Pekkinen* Valamon luostari matkailu- ja pyhiinvaelluskohteena 1800-luvulla ja 6.5. prof. *Tapio Hämynen* Valamon luostarin kuokistus- ja lamakaudet. Luentosarja liittyi yhdistyksen 10.—12.8 järjestämään Vanhan Valamon retkeen, jolle osallistui 30 henkilöä. Matkalla tutustuttiin Valamon pääluostarin alueeseen sekä Niikkananlahdella oleviin skiiittoihin. Ohjelmaan kuului myös konsertti, jossa esitettiin valamolaisia kirkkolaulua.

Vuoden 1999 aikana ilmestyi yhdistyksen seitsemäs vuosikirja "Kylä kirjaksi", toim. *Jukka Partanen* ja *Pasi Tuunainen*. Kirja omistettiin yhdistyksen kunniajäsenelle professori *Veijo Saloheimolle*.

Yhdistys myönsi apurahan *Taina Huttuselle* korkeatasoisesta pro gradu -tutkielmasta, jonka aiheena olivat pohjois-karjalaiset naiskansanedustajat.

Notes on the contents

This issue of the Historical Journal takes as its main theme history, the teaching of history and historical research. Pertti Haapala's article *Suomen kansan historia* ('History of the Finnish people') examines the various perspectives adopted in interpreting the history of the Finnish people in different periods. In *Kieli, kulttuuri ja arki* ('Language, culture and everyday life'), Matti